

2,5 mio. m³ havindvundne råstoffer, som bringes i land, udgør ca. 8 pct. af de i alt 30 mio. m³ råstoffer, der i alt årligt indvindes på land og på havet til anvendelse på land. De havindvundne råstoffer til forsyning til land konkurrerer med råstoffer indvundet i grusgrave. Importeret nedknust granit fra Sverige og Norge udgør under 0,5 pct. af forsyningen.

Der er meget stor variation i virksomhedernes økonomiske styrke, indvindingskapacitet, årlige produktion og geografiske udbredelse. Virksomhedernes udviklingsmuligheder er bestemt af en række faktorer, herunder omkostningsniveauet for havindvinding i forhold til landbaseret indvinding, adgang til og pris for landingspladser og landingspladsernes geografiske beliggenhed i forhold til markedet, herunder i forhold til indvindingsområderne for de landindvundne råstoffer. Den del af branchen, som beskæftiger sig med indvinding til daglig forsyning af råstoffer til land, er præget af en række mindre og mellemstore virksomheder, der dækker meget varierende markedsbahov. Nogle virksomheder beskæftiger sig primært med at levere til betonindustrien, nogle virksomheder leverer både til betonindustrien og supplerer egen eller andre virksomheders landbaserede råstofindvinding, nogle virksomheder har både hav- og landbaseret råstofindvinding, mens enkelte virksomheder alene beskæftiger sig med havindvinding.

Forsyningen af råstoffer til betonindustrien er præget af efterspørgslen efter ensartet kvalitet og forsyningssikkerhed ofte i form af langtidskontrakter. Det afleder et behov fra indvindingsvirksomhederne om sikkerhed for adgang til råstoffer i de mængder og i de kvaliteter, som de kontraktligt har forpligtet sig til at levere. En længere leveringsperiode afspejler sig positivt i prisen. De virksomheder, der forsyner betonindustrien, er derfor af konkurrencehensyn primært interesseret i at få adgang til indvindingsområder, hvor de har sikkerhed for i en længere periode at kunne indvinde råstoffer i de mængder og de bestemte kvaliteter, som de kontraktligt har forpligtet sig til.

De virksomheder, der primært indgår mindre leveringskontrakter til landbaseret anvendelse, eller hvor havindvinding indgår sammen med virksomhedens landbaserede indvinding, har en meget varierende kundekreds. De har derfor behov for i højere grad at kunne sikre sig adgang til indvindingsområder, der samlet set dels kan dække en større variation i råstoffernes art og kvalitet, dels geografisk kan sikre, at indvindingsfartøjerne kan udnyttes maksimalt. Det er med til at sikre virksomhederne hurtige og effektive leverancer samt effektiv udnyttelse af materiel og medarbejdere.

Det er karakteristisk for den danske ral- og sandsugerbranche, at investeringerne i og driftsomkostningerne til indvindingsfartøjer samt landingspladser og sorteringsanlæg er betydeligt større end de tilsvarende investeringer i grusgravene på land, hvor indvinding foretages med entreprenørmaskiner. Til gengæld har selve adgangen til råstofferne på havet hidtil været uden omkostninger. Råstofafgiften på 5 kr. pr. kubikmeter er pålagt såvel hav- som landindvundne råstoffer og er en ressourceafgift.

Uden en lovændring – hvor reglerne om indvindingsstilladelser bliver moderniseret og indrettet på en måde, hvor der er et incitament for erhvervet til at investere i udlægning i nye indvindingsområder med eneret, og hvor virksomhederne ikke af konkurrence-mæssige grunde kan forhindre hinanden i bestræbelserne på at udlægge nye indvindingsområder – vil mulighederne for rationel og fremadrettet råstofindvinding på havet indskrænkes i de kommende år. Det kan få negative økonomiske konsekvenser for de virksomheder i ral- og sandsugerbranchen, der indvinder til daglig forsyning til land. Lovforslaget vurderes at skabe rammerne for, at erhvervet vil kunne øge forsyningen af råstoffer til land, hvilket i givet fald vil på sigt få en gunstig indvirkning på prisudviklingen i bygge- og anlægssektoren.

Ophævelsen af fartøjsgodkendelsesreglerne forventes især at skabe øget konkurrence på området for kystbeskyttelse og anlægsarbejder på kysten. Konkurrencen forventes at komme fra især store udenlandske virksomheder, der hidtil kun i begrænset omfang har udført opgaver på det danske marked. Virksomhederne konkurrerer i forvejen på det internationale marked. Som det fremgår ovenfor under afsnit 1.2, er fartøjsgodkendelsesreglerne efter den 3. juli 2007 administreret i overensstemmelse med EU-retten. Den øgede konkurrenceudsættning har således reelt på nuværende tidspunkt haft virkning i 1 3/4 år og vurderes ikke at have haft negative konsekvenser på konkurrencen i den periode. Samtidig har ændring af praksis vedrørende det samlede tonnageloft betydet, at branchen har kunnet øge indvindingen i takt med den stigende efterspørgsel.

Øget konkurrenceudsættelse af indvindingserhvervet og forbedrede muligheder for at øge forsyningen af råstoffer til land anslås på sigt at medføre lavere omkostninger i den danske bygge- og anlægsbranche.

Den øvrige del af den danske ral- og sandsugerbranche, som overvejende beskæftiger sig med forsyning af råstoffer til land, forventes ikke umiddelbart udsat for konkurrence på indvindingsopgaverne, idet indvindingen er tæt forbundet med afsætningsmulighe-